

статей із медичних журналів. І дійсно, для чого кожному "винаходити велосипед", якщо можна ділитися своїми напрацюваннями. Від цього виграють усі — і бібліотечні працівники, значно скорочуючи шлях нових надходжень, і, в першу чергу, звичайно ж, користувачі, які прагнуть якомога швидше ознайомитися з найновішими статтями. Адже від їхніх знань залежить не тільки здоров'я пацієнтів, а часто й життя.

На урочистостях 2003 року, присвячених 70-річчю бібліотеки, чимало теплих слів було сказано про колишнього директора Матвія Дулю, який доживав тоді свої останні дні. Опісля того прийшла ідея написати про свого попередника книгу спогадів "Відданість", яка побачила світ у 2005 році. Перед читачем постає з любов'ю написаний портрет корифея бібліотечної справи Матвія Дулі, який упродовж майже 40 років керував бібліотекою, вивівши її в шеренгу кращих і збагатив бібліотечно-бібліографічну справу та медичне краєзнавство своїми науковими розробками.

Але на цьому Надія Дмитрівна не зупиняється. Їй не дає спокою вже інша ідея. Проаналізувавши наукові та практичні досягнення лікарів Чернігівщини, прийшла до висновку, що саме ті, хто упродовж 75 років існування бібліотеки, були її активними читачами, стали кращими фахівцями області. І це не випадковість. Це закономірне явище. Тільки знання, тільки освіта упродовж усього життя дають такі результати. І ось вона, довгоочікувана книга з назвою "Наші читачі — відомі лікарі Чернігівщини", на обкладинці якої зображений фонендоскоп, який нібито тільки що поклав стомлений лікар на книги — свої німі друзі і помічники. Видання "Наші читачі — відомі лікарі Чернігівщини" включає сто імен медичних працівників, починаючи з фундаторів медицини — Івана Маслової, Феодосія Губенка, Георгія Браги, Якова Слупського, Івана Фесенка, Анатолія

Груші і закінчуючи нашими сучасниками, молодими талановитими лікарями — Олександром Колотилом, Андрієм Лінником, Валерієм Зубом, Олександром Заїкою, Олегом Співаком та ін. Всі вони досягли високого професіоналізму шляхом поєднання медичної практики з постійним удосконаленням свого фаху, шляхом роботи над книгами, журналами, інформаційними матеріалами і внесли вагомий вклад в охорону здоров'я області, відновивши здоров'я сотням людей нашого краю. Це перше видання в області такого напрямку. Воно збагатило медичне краєзнавство і зайняло на полицях бібліотек почесне місце.

Своє 55-річчя Надія Дмитрівна зустрічає повна ідей, задумок, планів. Вона — активна учасниця обласних, всеукраїнських, міжнародних семінарів, конференцій, з'їздів з питань бібліотечно-бібліографічної справи та інновацій в якісному інформаційному забезпеченні користувачів, не тільки переймає все те краще, що з'являється в медичних бібліотеках, а й із задоволенням ділиться своїм досвідом з колегами.

Науково-практична конференція та урочистості, присвячені 75-річчю бібліотеки також пройшли у незвичному режимі. Виступали переважно наші читачі — лікарі з багаторічним читачьким стажем. Приємно і радісно було чути їхні вдячні слова. В усіх було відчуття того, що і наша професія приносить людям величезну користь, хоча її неяскрава краса часто губиться в буднях копіткої, непомітної для інших повсякденної роботи, справжню цінну якої знає тільки ми, бібліотекарі.

*Ірина Воронцовська,
головний бібліограф Чернігівської
обласної наукової медичної бібліотеки*

КОНФЕРЕНЦІЇ. КОНКУРСИ. ВИСТАВКИ

УДК [002.2:069.9](476)

Попри економічну кризу та відсутність бюджетного фінансування українська книга була представлена на XVI Міжнародній книжковій виставці-ярмарку у Мінську. Про підсумки цього заходу розповідає директор Департаменту видавничої справи та преси Держкомтелерадіо України Валентина Бабилюк.

— Ми ще раз переконалися, що українська книга бажана в Білорусі, на неї там чекають, — говорить директор Департаменту видавничої справи та преси Держкомтелерадіо України Валентина Бабилюк. — Хоча українська експозиція в порівнянні з експозицією Республіки Казахстан — почесного гостя виставки — була втричі меншою, але відвідувачів в нас було значно більше. І зумовлено це, мабуть, не тільки тим, що в Білорусі проживає чисельна українська громада, а, передусім, тим, що в нас дуже багато спільного в мові, в культурі, традиціях. За нашими підрахунками, понад 90% відвідувачів, які відвідали Мінську виставку, побували й на нашій експозиції.

Відчувається дуже великий інтерес до української історії. Нам розповідали, що білоруси намагаються читати книжки з української історії українською мовою для того, щоб глибше пізнати сутність українського народу, його історичне коріння. Багато видавців з Білорусі брали координати видавництва, що спеціалізуються на випуску історичної літератури. Зокрема, вони зацікавилися серією книг "Невідома Україна", яку видає літературна агенція "Наш час". Мають намір перекладати їх російською і бі-

Українська книга бажана в Білорусі

лоруською мовами для білоруського ринку. До речі, російських видавців теж зацікавив цей проєкт.

Увагу учасників виставки привернули мистецькі альбоми видавництва "Мистецтво" та "Балтія Друк", адже мова мистецтва не потребує перекладу. Також відвідувачі цікавилися словниками, довідниками — тим, що завжди привертає увагу споживача. Ми також презентували книгу видавництва "Грані-Т", яка здобула Гран-прі на міжнародному конкурсі книги — "Петербурзькі повісті" Миколи Васильовича Гоголя. Після Московської міжнародної книжкової виставки-ярмарку пройшло не так багато часу, а інформація про нашу книгу активно поширилася серед книговидавців та серед шанувальників книги. Дуже багато людей приходило, щоб просто подивитися, потримати в руках це чудове видання з літографіями відомого художника Юрія Чарішнікова.

Активну участь у виставці взяло видавництво "Картографія". Воно експонувало велику кількість картографічної продукції, яка, як і мистецька, об'єднує людей.

— Традиційно на мінській виставці йде жвава торгівля книжками. Чи мала змогу Україна не тільки показати, а й продати свою продукцію?

— На превеликий жаль, через проблеми з бюджетним фінансуванням ми не змогли організувати торгівлю книжками. Тому відвідувачі читали наші книги прямо зі стенду, багато хто хотів зробити ксерокопії окремих сторінок і ми їм цього не забороняли. Відразу після повернення почали

переговори із підприємствами, які займаються книгорозповсюдженням. Хочемо заохотити їх до співпраці з білоруськими колегами для того, щоб українська книга реалізувалася в Білорусі. Дуже великий інтерес викликали серії книг видавництва "Грані-Т" — "Життя видатних дітей". І хоча в Москві також вийшло три книжки такої ж серії, їх не порівняти з українським аналогом, де світ побачило вже понад 80 книг. Героями цих книг є знамениті постаті не тільки України, а й світу.

В експозиції видавництва "Знання" були представлені книги видавництв України, які пропонуються ними на експорт. Це, насамперед, наукова і науково-популярна література. Думаю, що за результатами цієї виставки, видавництво "Знання" збагатить географію споживача української книжки.

Нашу експозицію майже щодня відвідував Повноважний та Надзвичайний Посол України в Республіці Білорусь Ігор Ліховий. Взагалі, якби не допомога посольства та особисто пана посла, наша участь у цьому важливому міжнародному виставковому заході була б вельми проблематичною. Вони допомогли нам із житлом, із представленням експозиції, а площі ми отримали на паритетних умовах у білоруських колег, зобов'язавшись таку ж саме площу надати їм на нашій 5-й Київській міжнародній книжковій виставці-ярмарку.

— У рамках виставки відбувається чимало подій. Однією із найпомітніших, про що свідчать і відгуки у білоруській пресі, став круглий стіл про проблеми перекладу. Ви взяли участь у цій дискусії. Про що на ній йшлося, які висновки зроблені?

— Це, дійсно, був ключовий захід виставки. Адже тема перекладу актуальна не тільки в Білорусі, а й на теренах всього пострадянського суспільства. Тема перекладу, на мій погляд, це виклик часу. Ми жили в спільному домі, у нас були спільні класики. Сьогодні ми стали різними. І якщо ми ще знаємо класичну літературу, то похвалитися знаннями сучасної літератури близького зарубіжжя не можемо.

У дискусії взяли участь представники журналу "Всемирная литература" з Москви, перекладачі з Таджикистану, Казахстану і Білорусі. Ми не планували доповіді, але я не могла не виступити, бо ж в Україні робиться з цього напрямку чимало. Мене вразив виступ колеги з Казахстану, головного редактора видавництва "Дитяча література", яка сказала, що видавці повинні творити книжки, а чиновники мають лише підписувати папірці. Я зауважила, що в Україні чиновники не тільки підписують папери, а й вболівають за те, щоб українське слово лунало в інших країнах, щоб через призму нашої сучасної літератури нас знав світ. Бо через що ще можна пізнати країну і її народ? Газети — це публіцистичний літопис, а книги — це художній образ нашого сучасника.

Я з великим задоволенням розповіла про державну політику стосовно перекладу української літератури мовами народів світу і навпаки, про Концепцію державної цільової програми популяризації вітчизняної друкованої продукції, яка розроблена нашим Комітетом і схвалена Кабінетом Міністрів України. Також зацікавило присутніх моє повідомлення про те, що на теренах нашої держави діє видавництво літератури мовами національних меншин "Етнос", тому що не у всіх колишніх республіках Радянського Союзу збереглися такі спеціалізовані видавництва. Свої слова проілюструвала книгами — творами О. Пушкіна у перекладі українською, антологією "Триада слов'янської поезії" трьома мовами.

Після цієї дискусії я отримала запрошення від дирекції Санкт-Петербурзького книжкового салону взяти участь у симпозіумі з проблем перекладу літератур, який проходить у квітні в Санкт-Петербурзі.

— У пресі було повідомлення, що казахстанська експозиція налічувала 500 книжок. Взагалі у пресі видавці дуже стримано відгукувалися про неї. До речі, коли Україна була почесним гостем Мінської книжкової виставки-ярмарку, скільки ми книжок демонстрували у Білорусі?

— У нас було понад 3 тисячі книжок. І вона навіть у порівнянні не йде з казахстанською. Можливо це пов'язано зі спорідненістю мов, але на нашій експозиції з ранку до вечора вирував людський натовп. Мені було навіть шкода колег з Казахстану, бо до їхньої літератури інтерес був менший, ніж до нашого невеликого стенду.

— В Україні ми майже не бачимо книжок з Таджикистану, Казахстану. Ви ознайомилися з їхніми експозиціями у Мінську, скажіть, у якому напрямі розвивається їхнє книговидання, є якісь особливості і відмінності?

— В експозиціях, які представили ці країни, було дуже багато літератури, присвяченої лідерам держав, визначним державним подіям. Це, так би мовити, іміджева література. Щодо художнього та поліграфічного оформлення книг, то ми маємо значно вищий рівень. Зараз на пострадянському просторі Україна гідно конкурує у мистецтві книги з Білоруссю та Росією.

Білоруси взагалі дуже ревно ставляться до української книги. До нашого стенду під час виставки підходили мої колеги, які є членами міжнародного конкурсу "Искусство книги", і постійно запитували, що ми привеземо цього року на конкурс. Сильного конкурента вбачають у нас і росіяни.

Україна має право на лідерство у виданні оригінальної книги, оскільки ми не тільки перевидаємо класиків — ми рухаємося вперед: у нас дуже багатий розділ науково-популярної літератури, що свідчить про великий творчий потенціал української нації. Якщо навіть судити по нашій програмі "Українська книга", то стане зрозумілим, який би був прорив у книговиданні, якби держава була настільки економічно розвинута, щоб підтримати цей творчий вибух. Бо коли ми розглядаємо ці пропозиції, то приходимо до висновку, що майже кожна книжка гідна бути виданою, гідна з'явитися на книжковій полиці. Тому зараз робиться все, щоб підтримати розвиток галузі, щоб не дати їй піти вниз. Так, звичайно, складно з економікою, складно з фінансами, але якщо ми піднімо руку на інтелектуальний розвиток суспільства, це буде ще гірше.

— Російські ЗМІ пишуть про те, що економічна криза першою вдарила по книжковому ринку, у Москві масово закриваються книгарні. Якісь негативні тенденції, спричинені кризою, були відчутні на виставці у Мінську?

— На виставці, як правило, експонуються книги за попередній рік. Не можу сказати про зменшення чисельності учасників, хоч я, відверто кажучи, думала, що частина з них відмовиться від участі у виставці. Учасників було більше і країн було більше представлено, ніж на минулій виставці. І книг було у достатку.

Щодо закриття книгарень, то в нас це було пов'язано тільки з термінами продовження договорів оренди. Поки що жоден суб'єкт видавничої справи не звернувся до нас із проблемою, що він не може вижити, бо він банкрут. І, як свідчить аналіз, в Україні поступово до цього часу збільшувалася кількість торгових точок, які реалізують книжки. Отже, давайте дивитися з оптимізмом, бо слово потрібно не тільки тоді, коли добре, коли є гроші, а й тоді, коли трішки дискомфортно, дисгармонійно. Я вважаю, що слово допомагає людині і в такий час. І будемо сподіватися, що наші співвітчизники не зменшать свого інтересу до друкованого слова.

<http://comin.kmu.gov.ua>